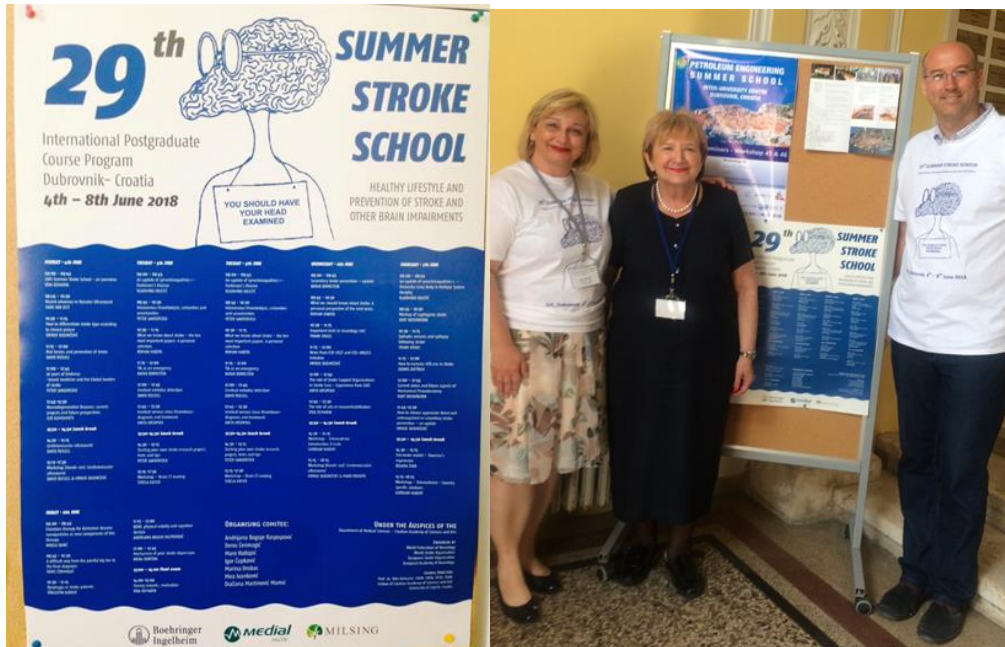

Izvešće za ESO (European Stroke Organization)

29th Dubrovnik Summer Stroke School: Healthy Lifestyle and Prevention of Stroke and Other Brain Impairments, International Course, endorsed by ESO

Vida Demarin, Hrvoje Budincevic and Anita Arsovska
(Fellows of the European Stroke Organization)

Međunarodni tečaj - 29. Ljetna škola moždanog udara: zdrav način života te prevencija moždanog udara i drugih poremećaja mozga, održao se u predivnom gradu Dubrovniku od 4. do 8. lipnja 2018. Tečaj su organizirali akademkinja Vida Demarin (FESO) i doc. Hrvoje Budinčević (FESO), a sudjelovali su brojni sudionici iz Makedonije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Austrije, Albanije, Latvije, Njemačke i Japana. Znanstveni program tečaja sastojao se od predavanja poznatih svjetskih znanstvenika koji su podijelili svoje bogato iskustvo i znanje. Svi aspekti moždanog udara i povezanih moždanih poremećaja obrađeni su tijekom petodnevnog tečaja.

Susret je otvorila akademkinja Vida Demarin (Hrvatska), koja je sudionicima zaželjela dobrodošlicu te predstavila najznačajnije trenutke prijašnjih tečajeva održanih tijekom posljednjih 29 godina, a zatim govorila o najnovijim dostignućima vaskularnog ultrazvuka. Prof. Peter Sandercock sa Sveučilišta u Edinburgu govorio je o tridesetogodišnjoj praksi medicine utemeljene na dokazima i globalnom teretu moždanog udara, a zatim i savjetovao kako započeti vlastiti istraživački projekt. Žuli smo sve o TIA-i kao hitnom stanju od prof. Natana Bornsteina sa Sveučilišta Tel Aviv, potpredsjednika Svjetske federacije za moždani udar. Govorio je i o sekundarnoj prevenciji moždanog udara, naglašavajući sve važne aspekte ovog problema, a sve to uz aktivnu interakciju sa sudionicima, dajući praktične savjete i rješenja za razne kliničke scenarije u svakodnevnoj praksi. Ekspertni tim s Ludwig Maximilian Sveučilišta u Muenchenu vodio je šarmantni prof. Roman Haberl, voditelj TEMPiS Telestroke projekta, koji je ispitao što znamo o moždanom udaru i rekao što bismo trebali znati o moždanom udaru. Gordian Hubert, koordinator TEMPiS projekta, predstavio je telemedicinu kao alat za poboljšanje skrbi za moždani udar i objasnio rješenja specifična za svaku zemlju. Prof. Bojana Zvan, osnivačica nacionalne TeleStroke (TeleKap) mreže u Sloveniji, govorila je o svom iskustvu u implementaciji telemedicine u skrb za moždani udar, dok je prof. Kurt Niederkorn iz Graza govorio o kriptogenom moždanom udaru, kao i o sadašnjim i budućim mogućnostima mehaničke trombektomije. Ulogu organizacija koje podržavaju skrb za moždani udar (SSO) objasnila je prof. Anita Arsovska (Makedonija), članica odbora Stroke Alliance for Europe (SAFE), koja je pojasnila misiju i viziju SAFE-a (poboljšanje životnih uvjeta i skrb za osobe koje su preživjele moždani udar i njihove obitelji) te njegovu ulogu kao glasa osoba koje su preživjele moždani udar. Govorila je o aktivnostima SAFE-a koje su dovele do stvaranja izvješća Burden of Stroke te zatim i do dokumenta Stroke Action Plan u suradnji s ESO-om, namijenjenih političarima i zakonodavcima u EU, koji su rezultirali 1. i 2. Summitom o moždanom udaru održanom u Europskom Parlamentu u Briselu.

Novosti iz ESO-EAST-a i ESO-ANGELS inicijative predstavio je Hrvoje Budincevic (Hrvatska), koji je objasnio važnost registara podataka. Posebno je naglasio važnost RES-Q registra koji sadržava podatke o 20000 pacijenata, pružajući mogućnost analize i poboljšanja skrbi. Osim moždanog udara, govorilo se i o drugim bolestima mozga: Ilir Alimehmeti iz Albanije govorio je o

neurodegenerativnim bolestima – trenutnim projektima i budućim planovima; Vladimira Vuletić iz Hrvatske predstavila je zanimljive i temeljite podatke o sinukleinopatijama (Parkinsonova bolest, Lewy Body demencija, multipla sistemska atrofija).

Imali smo također privilegiju slušati o ulozi umjetnosti u neurorehabilitaciji (Vida Demarin), o tome kako razlikovati različite vrste moždanog udara ovisno o kliničkoj slici te kako odabrati direktni oralni antikoagulans u sekundarnoj prevenciji moždanog udara – novosti (Hrvoje Budinčević), o dijagnozi i liječenju tromboze venskih sinusa (Anita Arsovska), o epileptičkim napadima I epilepsiji nakon moždanog udara (Frank Kraus, Njemačka), o tome kako povećati upotrebu rTPA u moždanom udaru (Dennis Dietrich, Njemačka), o teškom putu od bolnog palca do konačne dijagnoze (Denis Cerimagic, Hrvatska), o disfagiji u pacijenata s moždanim udarom (Dragutin Kadojic, Hrvatska), o BDNF-u, fizičkoj aktivnosti i kognitivnom propadanju (Andrijana Bogoje, Hrvatska) te o mehanizmu depresije nakon moždanog udara (Irena Djorceva, Makedonija).

29. Ljetna škola moždanog udara bila je izvanredna prilika za razmjenu ideja, stvaranje novih prijateljstava te dogovore o budućoj suradnji. Društveni program bio je uzbudljiv također, izvrsno organiziran od strane domaćina, dr. Andrijane Bogoje iz Dubrovnika, koja nas je povela na jedrenje u daleko 16. stoljeće tradicionalnom dubrovačkom karakom te na predivan concert za violin 'Četiri godišnja doba' Antonia Vivaldija, koji su odsvirali Dmitry Sinkovsky i gudački sastav DSO-a, a zatim i na izlet brodom na prelijep otok Lokrum te neformalno druženje nakon završetka službenog dijela tečaja.

Dubrovnik, poznat kao biser Jadrana, jedna od najljepših destinacija jadranske obale, poznat po svojim kulturnim i povijesnim znamenitostima stvorenima kroz razdoblje od tisuću godina, bio je savršen domaćin Ljetne škole moždanog udara. Svi su sudionici bili očarani gradom, kao što je nekad bio George Bernard Shaw, koji je rekao: 'Oni koji traže raj na zemlji trebali bi doći u Dubrovnik i vidjeti Dubrovnik'. Veselimo se 30. obljetnici dubrovačke Ljetne škole moždanog udara koja se već planira za sljedeću godinu, na koju ste srdačno pozvani!

